

*Araba Erdialdeko
eremu funtzionalaren Lurralde Plan Partzialaren berrikuspena*
Revisión del Plan Territorial Parcial del área funcional de
Álava Central

**GAUZATZE-PROGRAMA ETA
EKONOMIA ETA FINANTZAKO
AZTERKETA**

Behin-betiko onarpena / Aprobación definitiva
2025eko maiatza / mayo 2025

Jon Asua Aberasturi
Lurralde Antolamendu eta Plangintza Zerbitzuko arduraduna

Rafael Sánchez Guerras/ Rosa Razkin Senar
Arabako Lurralde Antolamenduko arduraduna

Leire Urcola Alberdi
Lurralde Antolamenduko Arkitektoa

EUSKO JAURLARITZA
LURRALDE PLANGINTZAREN
ZUZENDARITZA
ZUZENDARITZA FAKULTATIBOIA

Jose María Ezquiaga Domínguez
Zuzendaritza, Doktore Arkitektoa eta Soziologoa

Salvador Rueda Palenzuela
Ekologoa

Javier Barros Guerton
Sektore-taldeko koordinazioa, arkitektoa

Ainhoa Ezquiaga Bravo
Arkitekto Urbanista

Jon Cadierno Gutierrez
Geografoa

Sonia Garrido Abajo
Ingurumen teknikaria

Claudia Robledo Baeza
Ingurumen teknikaria

Maria Kristina Rustad Nordang
Politologoa

Mariano Rodríguez Fernández
WSP

Gonzalo Antolín San Martín
WSP

Gemma García Blanco
Tecnalia

Efrén Feliu Torres
Tecnalia

Thais Ibarrondo Robleda
Canicca

Carlos Muñoz Sánchez
Canicca

Uxue Jauregui
Canicca

EZQUIAGA ARQUITECTURA,
SOCIEDAD Y TERRITORIO S.L.
ERREDAKZIO-TALDEA

INDIZEA

1	Azterketa Ekonomiko-Finantzarioa	4
1.1	Oinarrizko irizpideak	4
1.2	Aktore inbertitzaileei esleitzea	5
2	Gauzatze-Programa	7

1 Azterketa Ekonomiko-Finantzariora

1.1 Oinarrizko irizpideak

Araba Erdialdeko Eremu Funtzionaleko LPParen xedea da LAGek eremu geografiko horretan duten lurralde-eredua interpretatzea, definitzea eta garatzea, egungo lurralde-errealitatek proposatutako lurralde-eredura igarotzeko aukera emango duten estrategia, irizpide, arau eta ekintza batzuen bitartez. Ekonomia eta Finantza Azterlanari dagokio Planak proposatutako jarduerak ekonomikoki ebaluatzea eta parte hartzen duten eragileei esleitzea.

Estimazio horrek bere gain hartzen ditu programatutako jarduketan zati handi bat, aztertzen edo gauzatzen ari direnak; izan ere, haien aurrerapen-maila gorabehera, haien erabateko eraginkortasuna beharrezkoa da lurralde-eredurako; beraz, beste plangintza-figura batzuetan aintzat hartutako inbertsioak izan daitezke. Bestalde, LPPTik bertatik xedea definitzen den jardueretan ere, LPPk ez du xehetasun osoan sakontzen, eta hori geroko proiektuetan zehaztu beharko da, eta, beraz, aldaketa potentzialen mende egongo da ezinbestean.

Gainera, proposatutako jarduerak, askotan, ez dira modu isolatuan planteatzen, estrategia baten elementu gisa baizik, interdependentzia- eta lehentasun-maila aldakor batekin; gainera, administrazio desberdinen arteko artikulazioa eska dezakete, baita administrazio bereko sailen artekoa ere, eta horrek zaildu egiten du baliabideak zehatz-mehatz esleitzea. Ekimen pribatuaren parte-hartzea garrantzitsua izan daitekeen kasuetan, hala nola bizitegi- eta ekoizpen-ehunen hiri-berroneratze prozesuetan, esleipena ekitaldi konplexuagoa bihurtzen da, ahal bada; ingurumen-hobekuntzaren kasuan, kategoria horretan lurralde-eskalako garrantzizkotzat jotzen diren hiru eremu identifikatzea sartzen da, duten tamainagatik. Hori bi kasutan gertatu behar da jarduneko ustiatzearen gainean, eta hirugarrena, fitorrebitartekaritza-programek ikerketa- eta esperimentazio-osagai bat duten lurzoruen gainean, eta horrek ere zaildu egiten du partida espezifikoen kalkulua. Bestalde, Klima Araba 2050 Estrategia bezalako kasuak gertatzen dira. Estrategia horrek ekintza-ildoan arabera banakatutako aurrekontu bat barne hartzen du, eta Lurralde Historikoko Azpiegitura Berdearen Plana egitea eta garatzea hartzen du jarduketa gisa, baina, logikoa denez, ez du Plan horren aurrekontua jasotzen, orain arte erabilgarri egon ez dena. Horrek ez du eragozten Plan horren bertsioan sartzen diren ekintzek izan ditzaketen kostuen kalkulua egitea, zehaztugabetasun maila jakin bati lotua, araudiaren 12.2 artikuluan adierazitakoaren bidez LPPn sar daitezkeelakoan.

Hori dela eta, azterlan honetan aurkeztutako datuak orientagarriak dira, eta orain dela gutxi egin diren jarduketan exekuzio-aurrekontuen erreferentziak hartu dira kontuan, ahal izan den neurrian, planteatutako lurralde-eredua lortzearen kostuaren magnitude-ordenaren ikuspegia izateko. Irizpide hauek aplikatu dira:

1. Ekimen publikoak, gutxienez, nagusiki ordainduko dituen jarduketetan ardatzea, alde batera utzita ekimen pribatuari egotz dakiokeen eragiketen zati bat egon daitekeela.
2. Adierazitako jarduketa guztiak antolamendu-ereduan sartzea, baita kuantifikazio orientagarriak ere egin ezin denean ere.
3. LPPk bere gain hartutako eta alternatibarik gabeko azpiegitura-planak eta zerbitzu-sareak sartzea.
4. Ekonomia eta Finantza Azterlanean eta Gauzatze Programan ez da kontuan hartuko inbertsio jakin batzuen itzulketa-zikloa.

Proposatutako ekintzak eta eragiketak memoria eta araudia egituratzen duten kapituluaren arabera taldekatzen dira.

1.2 Aktore inbertitzaileei esleitzea

Sortzen diren aurrekontu-aurreikuspenak ezartze aldera, Azterlanak adierazten du, partida orokor bakoitzerako, zein administraziok hartuko duten bere gain horiek gauzatzea:

EJ: Eusko Jaurlaritzza

AFA: Arabako Foru Aldundia

BFA: Bizkaiko Foru Aldundia

AZ: Administrazio Zentrala

UD: Udalak

BAB: Beste aktore batzuk

HAIN: Hainbat aktore

ZK: zehazteke		Kostua (milioi €)	
		Aktorea	2025-2041
Ingurune fisikoa eta azpiegitura berdea			29,3
	Ingurumen-hobekuntza kategoria horretako lurzoruetan	BAB	4
	Uholde-arriskua zuzentzeko jarduketak	EJ	8
	Azpiegitura berdearen gaineko neurriak garatzea	AFA-EJ	7,2
	Azpiegitura berdearen eta grisaren arteko elkarreraginak (iragazkortasuna faunarentzat eta pertsonentzat)	AFA	10,1
Landa-habitata			3,6
	Landa-guneak berronertzea	AFA	3,6
Hiri-habitata			26,4
	Bizitegi-ehunen birsorkuntza	EJ	17,2
	Industria-ehunen birsorkuntza	EJ	4
	Arabako Lautadako Eraldaketa-Ardatza	AFA	5,2
Paisaia, ondare kulturala eta naturala, eta baliabide turistikoak			5,2
	Araba Erdialdeko Paisaiaren Katalogoan jasotako neurriak garatzea	HAIN	5,2
Baliabideen kudeaketa jasangarria			177,3
	Hornidura eta Saneamenduko Plan Zuzentzailearen neurriak garatzea	HAIN	164
	Energia Berriztagarrien LPS eta Euskadiko Energia Estrategia garatzea	HAIN	PD
	Arabako Hiri Hondakinak Prebenitzeko eta Kudeatzeko Plana garatzea	HAIN	13,32
Mugikortasuna eta logistika			885,8
	Bestelako ekintzak	AFA	10
	Trenbidearen hiri-integrazioa Gasteizen	AZ	500
	Abiadura handiko bideak	AZ	370
	Mugikortasun aktiboa, bizikletentzako ibilbideak eta ibilbide berdeak	AFA	5,80
Zekarkako gaiak			96,8
	Klima Araba 2050 Estrategiaren garapena, bere ekintza-ildoengatik	HAIN	96,8
EKINTZEN ETA ERAGIKETEN LABURPENEA		Kostua (milioi €)	
		Aktorea	2025-2041
		BAB	4,00
		EJ	21,20
		AFA	34,70
		FA-EJ	7,20
		AZ	870,00
		HAIN	279,32
			1.216,42

2 Gauzatze-Programa

Egikaritze Programak Azterlan Ekonomiko-Finantzarioak baino zehatzago jasotzen ditu jarduera estrategikoak, eta LPParen bizitzan zehar gauzatu behar diren erritmoa eta ordena ezartzen ditu. Hala ere, eragile inbertitzaileen artean hitzarmena egiteko eta, hala badagokio, gobernantza-tresna berriak sortzeko beharra dago. Programa, araudiaren 4. artikuluan jarraipen-memoriei buruz ezarritakoaren arabera, lau urteko etapetan antolatzen da. 2004an onartutako eta dokumentu honen bidez berrikusi nahi den LPParen esperientzia ikusita, zortzi urtean behin Gauzatze Programa berrikustea gomendatzen da.

Dokumentu sektorialetan aurrekontu-aurreikuspenak dauden baina geografikoki banatuta ez dauden kasuetan, Klima Araba 2050 Estrategiaren kasuan bezala, hurbilketa bat egiten da kontuan hartuta Araba Zentralak, lurraldearen % 80arekin eta lurralde historikoko biztanleriarekin, inbertsioen ehuneko baliokide bat jasoko duela. Inbertsio horiek hainbat eragilek bat egitearen emaitza izango dira, planak berak ezartzen duen bezala, eta adierazitako laurtekoetan zehar banatuko dira; horiek 2040ra iristen diren arren eta estrategia 2050erako aurreikusten den arren, lan-eskala horretarako hurbilketa nahikotzat jotzen da.

ZK: zehazteke	Kostua (milioi €)					
	Aktorea	2025-2041	2025-2028	2029-2033	2034-2037	2038-2041
Ingurune fisikoa eta azpiegitura berdea		29,3				
Ingurumen-hobekuntza kategoría horretako lurzoruetan	BAB	4	1	1	1	1
Uholde-arriskua zuzentzeko jarduketak	EJ	8	2	2	2	2
Azpiegitura berdearen gaineko neurriak garatzea	AFA-EJ	7,2	1,9	1,9	1,7	1,7
Sare urdina- isurialdeko arroak lehengoratzeko	AFA-EJ	0,8	0,2	0,2	0,2	0,2
Sare urdina- erriberak zaharberritzea	AFA-EJ	0,8	0,2	0,2	0,2	0,2
Sare urdina- hezeguneak lehengoratzeko	AFA-EJ	0,8	0,2	0,2	0,2	0,2
Sare urdina- uretako habitata hobetzea	AFA-EJ	0,8	0,2	0,2	0,2	0,2
Sare urdina- buru hidrografikoak lehengoratzeko	AFA-EJ	0,8	0,2	0,2	0,2	0,2
Sare urdina- akuiferoen birkarga hobetzea	AFA-EJ	0,8	0,2	0,2	0,2	0,2
Sare urdina- ibai-lurraldea berreskuratzea	AFA-EJ	0,6	0,2	0,2	0,1	0,1
Hiria eta lurraldea artikulatzea- ibilbideak sustatzea eta hobetzea	AFA	0,6	0,2	0,2	0,1	0,1
Hiria eta lurraldea artikulatzea- gune berdeak hobetzea	AFA	0,4	0,1	0,1	0,1	0,1
Hiria eta lurraldea artikulatzea- baratze ekologikoak bultzatzea	AFA	0,4	0,1	0,1	0,1	0,1
Hiria eta lurraldea artikulatzea- iragazki berdeak hiriguneetan eta industri	AFA	0,4	0,1	0,1	0,1	0,1
Azpiegitura berdearen eta grisaren arteko elkarreraginak (iragazkortasuna faunarentzat eta pertsonentzat)	AFA	10,1	3,2	3,2	2,2	1,5
Biaduktu egokituak: Gorbeia, Arasur, Arkamu- Baia- Badaiako mendilerroak	AFA	2,1	0,7	0,7	0,7	0
Funtzio anitzeko gaineko pasabideak: Entzia, Arkaute	AFA	2	1	1	0	0
Ekobideak: Arkamu- Baia- Tuio mendilerroa, Tuio- Zadorra, Asparrena, Ju	AFA	6	1,5	1,5	1,5	1,5
Landa-habitata		3,6				
Landa-guneak berroneratzea	AFA	3,6	0,9	0,9	0,9	0,9
Arabako Mendiak	AFA	2	0,5	0,5	0,5	0,5
Arabako Haranak	AFA	1,6	0,4	0,4	0,4	0,4
Hiri-habitata		26,4				
Bizitegi-ehunen birsorkuntza	EJ	17,2	4,3	4,3	4,3	4,3
Bizitegi-ehunen birsorkuntza Vitoria-Gasteizen	EJ	16	4	4	4	4
Bizitegi-ehunen birsorkuntza Agurainen	EJ	1,2	0,3	0,3	0,3	0,3
Industria-ehunen birsorkuntza	EJ	4	1	1	1	1
Arabako Lautadako Eraldaketa-Ardatza	AFA	5,2	1,2	2	2	0
Garraio publikoaren bidezko artikulazio-alternatibak aztertzea	AFA	0,2	0,2	0	0	0
Mugikortasuna egituratzeko jarduerak garatzea	AFA	5	1	2	2	0
Ehunak berritzen, birtentsifikatzen eta artikulatzen laguntzeko jarduerak	AFA	2,4	0,4	1	1	0
Paisaia, ondare kulturala eta naturala, eta baliabide turistikoak		5,2				
Araba Erdialdeko Paisaiaren Katalogoan jasotako neurriak garatzea	HAIN	5,2	2,2	1	1	1
Hutsik dagoen lurzorua berrantolatuzeko jardunbide egokien eskuliburua	AFA	0,1	0,1	0	0	0
Vitoria- Gasteizko Eratzun Berdean lursailen mugak landareztatuzeko plan	UD	0,1	0,1	0	0	0
Vitoria- Gasteizko Lautadako hegoaldeko sarbiderako baterako ekintza-p	UD	0,5	0,5	0	0	0
Zadorra erdialdea- Santa Katalinako baterako ekintza-plana	AFA	0,5	0,5	0	0	0
Paisaia-, ondare- eta turismo-kualifikazioko ekintzak	AFA	4	1	1	1	1
Baliabideen kudeaketa jasangarria		177,3				
Hornidura eta Saneamenduko Plan Zuzentzailearen neurriak garatzea	HAIN	164	164	0	0	0
Hornidura	HAIN	55	55	0	0	0
Saneamendua	HAIN	109	109	0	0	0
Energia Berriztagarrien LPS eta Euskadiko Energia Estrategia garatzea	HAIN	PD	PD	PD	PD	PD
Arabako Hiri Hondakinak Prebenitzeko eta Kudeatzeko Plana garatzea	HAIN	13,32	8,81	4,52	0	0
1.Programa- Gobernantza eta neurri estrategikoak	HAIN	5,66	3,01	2,65	0	0
2.Programa- Azpiegiturak	HAIN	5,69	4,94	0,74	0	0
3.Programa- Beste laguntza-neurri batzuk	HAIN	1,97	0,85	1,12	0	0
Mugikortasuna eta logistika		885,8				
Bestelako ekintzak	AFA	10	3	2	2	2
Trenbidearen hiri-integrazioa Gasteizen	AZ	500	300	200	0	0
Abiadura handiko bideak	AZ	370	190	180	0	0
Lotura Burgosekin	AZ	130	70	60	0	0
Lotura Nafarroarekin	AZ	240	120	120	0	0
Mugikortasun aktiboa, bizikletentzako ibilbideak eta ibilbide berdeak	AFA	5,80	2,80	2,00	1	0
Zekarkako gaiak		96,8				
Klima Araba 2050 Estrategiaren garapena, bere ekintza-ildoengatik	HAIN	96,8	24,2	24,2	24,2	24,2
Eredu ekonomikoa eta energetikoa deskarbonizatzea	HAIN	12,56	3,14	3,14	3,14	3,14
Emisio gutxiko garraioa eta mugikortasuna	HAIN	27,12	6,78	6,78	6,78	6,78
Lurralde-antolamendua eta hiri-egitura eraginkorra eta klima-aldaketara e	HAIN	5,2	1,3	1,3	1,3	1,3
Natura-ingurunea eta biodibertsitatea: lurralde erresilientea eta multifuntz	HAIN	16,32	4,08	4,08	4,08	4,08
Hiri-hondakin prebentzioa eta kudeaketa, klima-irizpideei jarraiki	HAIN	1,36	0,34	0,34	0,34	0,34
BEG-en emisioak murriztea eta lehen sektorearen erresilientzia handitzea	HAIN	10,8	2,7	2,7	2,7	2,7
Uraren ziklo integrala. Araban lurrazaleko eta lurpeko uren erreserba	HAIN	14,24	3,56	3,56	3,56	3,56
Ezagutza sortzea, arriskuei aurre hartzea eta berrikuntza	HAIN	4,56	1,14	1,14	1,14	1,14
Administrazioa, zerbitzu publikoak eta prestatutako biztanleak	HAIN	4,64	1,16	1,16	1,16	1,16

EKINTZEN ETA ERAGIKETEN LABURPENA			Kostua (milioi €)			
	Aktorea	2025-2041	2025-2028	2029-2033	2034-2037	2038-2041
	BAB	4,00	1,00	1,00	1,00	1,00
	EJ	21,20	5,30	5,30	5,30	5,30
	AFA	34,70	11,10	10,10	8,10	4,40
	FA-EJ	7,20	1,90	1,90	1,70	1,70
	AZ	870,00	490,00	380,00	0,00	0,00
	HAIN	279,32	199,21	29,72	25,20	25,20
		1.216,42	708,51	428,02	41,30	37,60